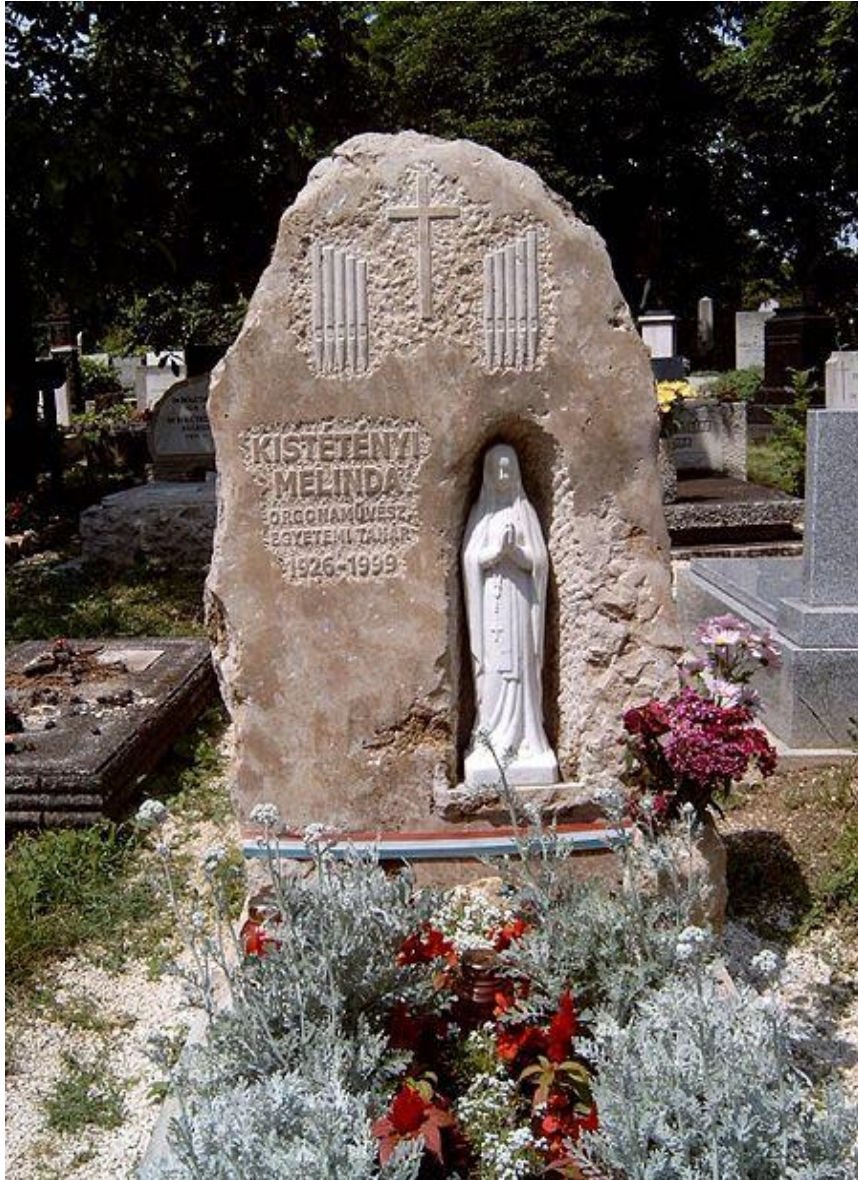

25 ÉVE HUNYT EL KISTÉTÉNYI MELINDA

Kistényi Melinda

**(Budapest, 1926. július 25. – Budapest, 1999. október 20.)
egyetemi tanár, zeneszerző és orgonaművész
sírja Budapesten, a Farkasréti temetőben: 25-4-5.
Készítette: Dóczi és Dóczi Kegyeleti Szolgáltató Bt.**

I.
HOLLÓS MÁTÉ
SZEMÉLYES BÚCSÚ KISTÉTÉNYI MELINDÁTÓL¹

Kistétényi Melinda, (Kaindl Melinda) zeneszerző, karvezető, orgonaművész, zenepedagógus (k) otthonában fiával Kristóffal és édesanyjával, Szikossy Gizella zenetanárral.

(MTI Fotó: Molnár Edit, 1970. január 5.)

KÉT ARC ködlik fel emlékeimben. Két csaknem azonos vonalú arc. Egy idősebb – megismerkedésünkkel még hetvenen inneni – és egy fiatalabb, akkor még alig ötven éves. Mindkettő rendkívülit sugároz. Az idősebb precízen elrendező személyiséget koronáz meg, aki zeneelméletet és szolfézszt tanít, közben húslevest főz – tanóra közben is ki-kiszalad megkavarni. A fiatalabb, aki átsuhan a színen, ziláltabb, talán épp zeneakadémiai órájáról egy templomba siet gyakorolni, netán önzetlenül segíteni valakinek – bárkinek, aki rászorul. Az idősebb arc *Szikossy Gizelláé*, a legendás zenetanaré, a fiatalabb a lányáé, *Kistétényi Melindáé*.

Melinda – nekem néni – orgonaművész. Feljárom a Mátyás-templomba a karzaton kuporogni, hogy halljam, amint Bachot játszik vagy éppen Lisztet. Bármit is, övé a megszólaló zene, úgy pereg ki ujjai alól, akár maga rögtönözte muzsika. Nem látszik átszellemültnek, pedig érezhetően szellemi társa azokban a pillanatokban a néhai mestereknek. Legyen az a lipcsei karnagy egyik prelúdiuma és fűgája vagy triószonátája, esetleg a múlt század világfi abbéjának *Ad nos, ad salutarem undam* című, nagy virtuozitást igénylő fantáziája és fűgája,

---

¹ Hollós Máté emlékezése a Parlando 1999/6. számában jelent meg.

a zenetörténet jelen idővé válva kerít hatalmába. A szenvedély hatására meg-megiramodik a tempó, egy-két hang az orgona klaviatúráinak több százából nem engedelmeskedik. De Bach szól, meg Liszt. Az igazat mondja, nem csak a valódit. Miként az igazat énekli is, amikor egy-egy koncertjén az orgona mellől felhangzik csengő szopránja. Például a *Laudamus te* a h-moll miséből. Nem nevelkedett a régizene „tudományán”, mégis pontosan érti Bach retorikáját, ahogyan a *laudamus te* (Téged dicsérünk) és az *adoramus te* (Téged imádunk) indázó melizmái közé a *benedicimus te* (Téged áldunk) lehajló dallamú szótagok motívumát szinte profán természetességgel illeszti be. S ha nem a kisgyermekkorai élményből hangszerévé lett orgona, hanem csak zongora áll előtte, akkor sem kisebb az átélés, miként az éneklés is éppoly megható (emlékszem, mikor *Schumann* Diófadalában az ágak hajladozását mutatta föl lelkesülten).

Kistétényi Melinda mindent tudott a zene világában, s csaknem mindent meg is próbált. Szívesen hívták zongora partnerül, Ferencsiktől vezényelni tanult, komponált mives dalokat, de sok egyebet is: ki hinné, hogy épp egy harsonadarabja kedvelt műsorszáma a zeneakadémistáknak? Sokirányú tehetség volt. Költői vénája szövegíróvá avatta, e nemben leghíresebb munkája *Kodály* Epigrammáinak és *Tricinium*ainak megszövegesítése. De őrzöm rajzait is, s megannyi kavicsát, amelyekre csak rápillantott, s meglátta bennük az alakot, akit vagy amelyet néhány tollvonással kirajzolt.

Szerencsém volt, hogy a korábban édesanyja lakásán végzett szolfézstanulmányaimat a Zeneakadémián nála folytathattam. Nehezek voltak sajátos gyakorlatai, de érezhetően edzették a fület – a muzsikusként oly szükséges belső fület. Az ő „külső füle” (vagy tán a belső?) oly pontos volt, hogy a zongorán azonos billentyű alatt helyet foglaló hangokat, melyeket az énekes vagy a vonóshangszeres különbözőképp tud megszólaltatni, ő bármilyen hangmagasságban tisztán énekelte ki. Szinte szállóigévé vált a Főiskolán, amint egész magas, csaknem sikoltó hangon javítja hibánkat: „*Kicsi fiam, nem fisz, hanem gesz!*”

„*Kicsi fiam*” – talán leginkább ezért meséltem el az iménti „szakszerű” történetet. Ezzel a bármi máztól mentes szeretettel közeledett valamennyiünkhöz. Mindenkiről így beszélt: „nagyon tehetséges”. Nem igénytelenség mondatta vele ezt. Hanem – mivel igazi tanár volt – mindenkiben azt látta meg, amiből faragható valami. Zongoráján *Kodály* képe állt, amelyre a mester ezt írta kedvelt növendékének: „*Kistétényi Melinda szeme elé*”. S az ő szeme előtt képletesen is ott lebegett *Kodály*.

74 év adatott. Immár a fiatalabbik arc is az emlék panteonba költözött. Maradt kevéske művének felvétele a rádióban, kisszámú nyomtatott kottája – alighanem csak magán- és közkönyvtárak polcain. Reméljük, megőrződik egy-két rádióműsor, mely hangját és játékát megörökítette s a kitűnő tévé-portréfilm. De legfőképp az élmény marad, amíg mi maradunk. Amíg mi emlékezünk a rögtönzésekre, amelyek a barokk formavilágát a magyar népdal modális hangnemeivel ötvözték. A Hungaroton 1991-ben a legjelesebb magyar improvizáló orgonaművészekkel készített felvételt. Kistétényi Melinda talán központi szereplője lehetett volna e kiadványnak – ha nem felejtí el a felvételi időpontot. Nem volt karrierjének kovácsa. Kovács nem volt, csak varázsló. Amilyennek édesanyám, *Tóth Eszter* verse láttatja, a *Melinda orgonál*:

Billentyűk, lábitók és gombsorok
masináját. Működtetés
test-masináját. A megdolgozott
szak masináját. Hajtja és

hajtja, kemény munkáslány, gépeit.
S íme: a demechanizált
világ! oly végső eredésekig,
hogyan lehull a csináltvirág

Természet is! csak az lüktet, – s akár nagy
csillagzat ha húz, elhagy, emel, elhagy, –
az a vezérlés, mellyel a takart

öröklét visz, bár egy szál gíngalagon,
hogyan győzhessen halálán a halandó,
sárkánykígyón egy gyermeki fakard.

II.
KROÓ ANDRÁS
AKINEK RANDEVÚJA VAN BACHHAL²
Kistétényi Melinda (1926-1999)

1995-ben abban a kivételes szerencsében volt részem, hogy a fenti címmel portréfilmet készíthettem Kistétényi Melindáról, aki végzettsége szerint egyszerre volt orgonaművész (tanára: Pécsi Sebestyén), középiskolai ének- és zenetanár (tanárai: Ádám Jenő, Bárdos Lajos), karmester (tanárai: Ferencsik János, Kórodi András, Somogyi László) és zeneszerző (tanára: Viski János). Melinda néniről, aki mindezekon felül az improvizáció egyik legnagyobb magyar mestere volt – tüneményes, kamaszosan hebrencs idős hölgy, és sajnos, már évek óta betegségtől szenvedő ember.

Nem vagyok szakzenész, filmesként, elbűvölt magánemberként hallgattam őt akkor és csak e minőségemben szólalhatok meg most is. De ha a szívemre apellálok, ahogy ő is egész életében, meg kell szólalnom, hogy legalább azt felidézzem, amit a videotechnika megőrzött számunkra.

Látom őt, amint vastag, norvég mintás pulóverjében ott ül az otthoni fotelban, és félig csukott szemmel mesél az életéről. Maria Hicker nagymamácskájáról, aki bécsi környezetből származott, és – nyugodtan mondhatjuk – a családban a zene iránti imádat egyik korai reprezentánsa volt. Anyukáról, „aki szigorú volt, jóságos és bölcs”, s aki növendékeit zongorán korrepetálta. „Állandóan muzsikát hallottam Anyuka szíve alatt. Hétvégeken Bach, Bach és Bach. Ez valahogy belemegy az idegszálakba...” És Apukáról, akinek szép hangja volt. Wagner szerepeket tudott, de lámpaláza végül is megakadályozta abban, hogy az Operában énekeljen.

---

² Muzsika 1999/12. szám

„A modalitásról beszél két főiskolásnak...”

Látom őt, amint szenvedélyes jósággal tanít. A modalitásról beszél két főiskolásnak, s közben úgy emlegeti a lídet és a mixolídet, mint nagyon kedves, közeli ismerőseit, akiktől épp az imént vált el, és persze csak néhány percre. Énekel, orgonál, előjátszik, megértően hallgat. „Minden ősi zene fent kezdődik, beszívom a levegőt, kifújom, nyitok, zárok” – mondja, mutatja lelkesen, hektikus félmondatokban, aztán hirtelen megdühödik, és szenvedélyesen kitor bizonyos modern kompozíciók ellen, amelyekben nem véli felfedezni az ősi világrendező elveket. „Mert én ezt nem tartom okosnak!” (Könyökkel püföli az orgonát.) „És ha kell, szívesen meghalok, mint vértanú, hogy bizonyítsam!”

Látom, ahogyan a régi Tabán – egykori szűkebb pátriája – valaha volt köveinek örül Zórád Ernő Tabán-képein. „Igen, itt, itt kellett lemenni, ezen az utcán, aztán befordulni balra, és az ember máris ott volt a mi házunk előtt!” Valódi köveket mutogat, amelyek a földről mosolyognak rá, s ha ő veszi föl őket, kiderül, hogy mindenféle értelmes alakzatokat rejtenek. Megmutatja azt a hokedlit, amelyre kifolyt a kávé, de nem akárhogy ám, mert a foltból – kis segítséggel – Szent Család lett, igazán bárki első látásra felfedezhette volna.

És persze mindenekeelőtt arra emlékszem, ahogyan muzsikál. Bach-korálelőjátékot (BWV 622) a Váci utcai barokk templomban, amely az angolkisasszonyoknál töltött évekre emlékezteti. Prelúdiumot (B-dúr partita BWV 825), amely a mindennapi gyönyört jelenti az otthoni zongora, ahogyan improvizál: bármire, ahol, bárhol. Hiszen biztos, hogy amikor az anyanyelvet osztogatta, nem a magyar, német stb., hanem a zene felirat alatt állt sorba. Emlékszem rá, hogyan énekelte-orgonálta a Laudamust (h-moll mise, BWV 232) önfeledt, rajongó boldogsággal a Zeneakadémia nagy orgonáján, a kivételes pillanatok eksztázisát idézve.

Mert mint mondja: „Én hívom a Bachot, hogy állj mellém, mert mindig téged szerettelek a legjobban. Miért ne hallhatná meg? Nagy a csillagvilág körülöttünk! Engem elvitt a mennyországig. Lehet, hogy ezen röhögni fognak, de nekem Bach a szentség maga!”

Nem hiszem, hogy bárkinek kedve lett volna akár csak mosolyogni is ezen. Megérintett szívvel, szemérmesen lehajtottuk inkább a fejünket mindannyian, akik láttuk-hallottuk őt így kitárulkozni. Mert, bár Kistétényi Melinda mindig a tenyerén, messzire előrenyújtva hordta a szívét, mint valami utazó nagykövetet, a boldogságban és szeretetben való megdicsőülésnek olyan ritka pillanata volt ez a Laudamus, mint amikor mondjuk egy szent feje körül hirtelen szabad szemmel is láthatóvá válik a dicsfény.

Az ember szeretné azt hinni, a világ nem hiábavaló. Ami jót csinálunk, nem enyészik el. Én mint egyszerű tanú remélem, a randevú sikerülhet.

III.

MESTEREIM KISTÉTÉNYI MELINDÁVAL SZABÓ ZOLTÁN BESZÉLGET³

Íróasztalomon a megőrzésre félretett újságokon jókora kavics a nehezek. Ha rápillantok, szomorú Madonna-arc néz vissza rám. A kavics eredeti erezetét felhasználó rajz Kistétényi Melinda keze munkája, aki fában, kőben, tintafoltban ugyanúgy képes fölfedezni a szépet, mint Horatiusban, amikor fordít. Bachban, ha orgonál, az emberi hangban, tanítás közben. Természetes közvetlenségét, örökös jókedvét mindig irigyeltem. Pergő beszédére, vidám nevetésére lehetetlenség nem odafigyelni, de ha mégis álmosnak találja osztályát, kiviszi a folyosóra tornázni. A gyakorlatokat természetesen maga mutatja be.

– *Tanárnő több nemzedéket tanított már szolfézsra a Zeneakadémián. Gondolom, nagyon kell szeretni ezt az ágát a zenének ahhoz, hogy valaki elhatározza: szolfézstanár leszek...*

– Ez egyáltalán nem biztos. Én például nem szívesen jártam szolfézsórákra, szegény Forrai Miklós nyugodtan meg is buktathatott volna, annyit hiányoztam. Abszolút hallásom lévén (ez nem érdem, hanem adottság) a relatív

---

³ Muzsika 1982/7. szám

szolmizációtól, aminek akkoriban már megkívánták a használatát, kifejezetten irtóztam. Aztán beírtam magam a szolfézsverseny jelentkezési lapján a legmagasabb csoportba.

– *Bocsánat, ezt nem értem.*

– Abban a csoportban tudniillik már nem kellett szolmizálni. Az indulásom oka pedig a „csakazértis” volt. Annyit szidtak már, hogy merő kamaszgögből elhatároztam: eléneklem az első díjat a többiek előtt. El is énekeltem.

– *Abban az időben rendszeresen szerveztek szolfézsversenyeket?*

– Hogyne, évente minden tanszakon, komoly díjakkal. Olykor három napig is eltartott a lebonyolítása. Később lassan elsorvadt ez a mozgalom, meg nem tudnám mondani, miért. Általában a szolfézsstanulásnak esett az értéke Kodály tanár úr halála után, amikor azzal az indokkal, hogy az ifjúság túlterhelt, fokozatosan lecsökkentették a szolfézsoktatást négy és fél évről kettőre. Hát szerintem muzsikával nem lehet túlterhelni embereket. A négy és fél év anyagát ma is el kell végezzük, persze rengeteg kihagyással, és ennyi idő alatt nem lehet csodát művelni. Ráadásul a gyerekek jelentős részének nincs is meg a kellő alapképzettsége, amikor bekerül a Főiskolára. Ma már ott tartunk, hogy előkészítő osztályokat kellett indítsunk, annyi az olyan növendék, aki jól játszik a hangszerén, de szolfézsból egyszerűen nincs fölkészülve.

– *Ez viszont inkább a középfokú szolfézsoktatásra vet rossz fényt...*

– Nem ismerem pontosan az ottani helyzetet, azt azonban tudom, hogy a konzervatóriumi zeneelméleti felvételin valamennyi hangnemet kell ismerni. Ez természetes is, hiszen játszanak ezekben a hangnemekben. Ugyanakkor (erről nem kis megdöbbenéssel értesültem a múltkorában) a zenei érettségig elég, ha négy kereszt -négy béig képes tájékozódni a vizsgázó!

– *Kanyarodjunk még egy kicsit vissza a múltba! Mi készítette Tanárnőt arra, hogy szolfézsot tanítson?*

– Miután megnyertem a szolfézsversenyt, Kodály tanár úr elhívott magához, hogy meggyőzzön: nekem „át kell adnom a fületem”. Megmondom őszintén, nem örültem ennek a megbízásnak. Inkább féltem tőle: itt beszélni kell, én nem tudok, hadarok, szétszórt vagyok nem éreztem magam alkalmasnak a feladatra. Végül mégis elvállaltam, de sokáig szívdobogással mentem be a II. terembe, ahol mind a mai napig tanítok.

– *Milyen volt Kodály Zoltán idejében a zeneakadémiai szolfézsoktatás?*

– A tanár úr rengeteg éneklést kívánt. Palestrina és Bach minden órán szerepelt, és persze az ő kórusművei is, noha azokat nem kérte. Akkoriban igen jó évfolyamok jártak hozzánk; ha hárman összetalálkoztak valahol, rögtön elkezdtek énekelni. Komolyan mondom! És minden órát lapról olvasással kezdtünk. Nemcsak kórusokat „blattoltunk”, de zenekari művek részleteit is; fantasztikus hangszerelési trükkökre jön rá így az ember.

– *Változott ez az anyag az elmúlt évek során?*

– Sajnos. Régen a tanár úr 33 és 22 kétszólamú énekgyakorlatainak teljes egészét, az összes Triciniát átvettük, a mostani osztályokkal csak törtrészt tudjuk elvégezni ennek az anyagnak. Két év alatt képtelenség felszabadítani a beszorult, kimunkálatlan hangokat, megtanulni kulcsokat olvasni, transzponálni stb. S mivel a növendékek többsége még a hangközökkel sincs egészen tisztában, amikor idejön, ezzel kell először foglalkozni. Nincs elég idő és lehetőség a lapról éneklés gyakorlására, pedig ha lenne, talán zenekari próbajátékon sem görcsösen, összehúzott szemöldökkel küszködnének az ismeretlen darab blattolásával. A tananyag tehát összezsugorodott, és sajnos, különösen az utóbbi hét-nyolc évben, esett a színvonal is.

– *Miben tudnak a mai hallgatók kevesebbet, mint elődeik?*

– Nem elég éles, nem elég „modulációs” a fülük, nincs „bejáratva” a megfelelő idegpálya. Általában gyengébb a ritmusérzékük, ennek az a belső nyugtalanság is oka, mely most már majd' minden emberre jellemző. Egyetlen tartott hangban sincs meg az előtte levő apróbb érték, s ennek oka csak valamiféle lelki türelmetlenség. És örökös gond a hangköztévesztés: képesek kvartot énekelni kvint helyett!

– *Hogyan lehet ezt gyakorolni?*

– Minden óra elején felírok a táblára rövid, hat-nyolcütemes dallamokat kulcs és előjegyzés nélkül. Mindig az éppen problematikus hangközből szerepel több ebben a dallamban, néha szekvenciásan, máskor egymás után két azonos irányú. Ugyanazt a dallamot több hangnemben is elénekeljük, ezáltal nemcsak a hangok elnevezése változik meg, de bizonyos fokig maguk a hangközök is. Ezek a gyakorlatok éppen azért, mert bármilyen kulcsban olvashatók, ideális előkészítői a modalitásérzék kialakításának. És mivel a modalitást a reneszánsz után a 20. század fedezte fel újra, így a modern kottakép olvasásához is segítséget

nyújtanak. 333 ilyen dallam megírására adott megbízást a tanár úr sajnos, mire elkészültek, ő már nem élt. Ellenőrzése nélkül viszont nem akartam kiadatni a gyakorlatokat, így csak az órákon használom.

– *Mi szerepel még a szolfézsórák programján?*

– Például a „jelzőlámpák”, melyek az akkordikus hallást fejlesztik. A körök (róluk kapta nevét a feladat) egy adott négyeshangzat hangjait jelentik, természetesen nemcsak alaphelyzetben, hanem fordításokban is, a nyilak pedig az éneklés sorrendjét mutatják. A gyerekek hozzászoktak ugyanis az alulról fölfelé való akkordfelbontáshoz. Ebben a gyakorlatban hiába ismerős a hangzat, a fordított sorrend megnehezíti az éneklést, egyszersmind biztosabbá teszi az akkord belső érzetét. Ezenkívül minden órát hangképzéssel kezdünk, és amikor csak jut rá idő, diktálok is.

– *Hadd kérdezzem meg kicsit saját emlékeimre is támaszkodva, nem válik egyhangúvá ugyanannak a néhány, ha még oly jó feladatnak is a szüntelen ismétlése? Nem merült fel ezekre a problémákra másfajta gyakorlási mód?*

– Ezeket a dolgokat rendszeresen kell gyakorolni, hiszen még így sem képesek elsajátítani a gyerekek. De a változtatáson fogok gondolkodni. A jelenleg végzett gyakorlatoknak közös jellemzője, hogy a képzelőerőt is igénybe veszi, a növendék nem azt éneklé, amit tud, hanem amit lát. (Ezért is tartom fontosnak a lapról éneklést.) Ezt a célt el lehetne érni más eszközökkel is, de meglehetősen időigényes lenne. Ha rajtam múlna, gyurmáztatnám a gyerekeket, mutatnék nekik egy képet, aztán emlékezetből lerajzoltatnám velük, hogy az absztraháló készségüket fejlesszem.

– *A társművészetek bevonása további gondokat vetne fel...*

– Pontosan az a baj, hogy mindenkiből, aki a többinél egy kicsit ügyesebben rajzol, szaval, énekel, művészt akarunk csinálni. Rettenetesen hiányzik a kötöttség nélküli, csak a játék kedvéért történő zenélés, festés, versmondás! Attól, hogy valaki muzsikus hajlandóságú, még nem biztos, hogy erre a pályára is való! Sokszor csodálkozom, hogy olyanokkal találkozom összel az első osztályban, akikről azt írtam a felvételin, hogy nem idevalók. Katasztrofális lesz, ha ilyen mértékben „túltermelünk!” Túl sok zenészt képzünk ki, nem tudjuk őket a végzettségüknek megfelelő munkával ellátni persze, hogy így sokan külföldön próbálnak szerencsét! Kodály tanár úrértő közönséget akart, megmondta világosan nem azt, hogy ez az ország szakmuzsikások országa legyen. Ahhoz,

hogy valaki megértse a verseket, kell tudnia olvasni, de nem szükséges feltétlenül színésznek is lennie. Jobban kéne segíteni az igazán tehetségeseket, s ugyanakkor korlátozni a szerényebb képességűek felvételét.

– *A szolfézsórák anyagától jutottunk el idáig. Ennyire lényeges lenne a szolfézs egy gyakorló zenésznek?*

– Hát ne nevezze szolfézsnek! Az oldott, laza zenélést tanulja meg a növendék, és ne énekelje lefelé a felfelé írt hangközt a Zeneakadémián! Aki ennyire nem hallja, amit lát, az a hangszerén sem a g-hez intonál egy h-t, hanem - gyakran csak tanára utasítására - feljebb vagy lejjebb teszi a kezét! Menjen be legjobb zenekaraink hangversenyeire, a hangokat sokan csak majdnem jó helyen játsszák!

– *Ha valóban ennyire súlyos a helyzet, különösen értékelendő a „fúlnevelő” munka, amit Tanárnő végez. A növendékek hogyan fogadják ezt?*

– Általában pontosan érzem, ki szereti, amit csinálunk, ki nem. Csodálatos „visszajelzés” volt viszont, amikor a hatvanas évek közepe tájt az egyik rendkívül ügyes osztályom odajött hozzám azzal, hogy annyi Bachot diktálok nekik játszunk is néha együtt Bach-zenét! Attól fogva minden szombat délután Bachot játszottunk. Négy év alatt sor került az összes Brandenburgi versenyre, a zenekari szvitekre, eljátszottuk a zongoraversenyeket Lantos Istvánnal, később kantátákat is tanultunk.

– *Nyilvánosan is fellépett ez a „Bach-társaság”?*

– Hogyne, két éven keresztül még bérletünk is volt a Műegyetem kollégiumában. Sőt amikor már kicsit elterjedt a hírünk, felkért a Szabadság téri református egyházközség, hogy adjuk elő náluk a János-passiót. Először nem is akartam elvállalni, napokig az járt a fejemben: Úristen, én otthagytam a karmesterképzőt, és most János-passiót vezényeljek? Hát így adatott és gyönyörű volt. Nem halkan csináltuk, a legapróbb részletekig kidolgoztuk az utolsó recitativót is. Fülöp Attila igazán remekül énekelte az evangélista szólamát, s a többi közreműködő is szépen dolgozott.

– *Miért nem maradt együtt ez a társaság?*

– Mert miután végeztek a Zeneakadémián, családot alapítottak, zenekarokba szerződtek. De amíg együtt voltunk, remekül ment a munka, mert mindenki a zene iránti szeretetből csinálta, amit csinált.

IV.
ÉLETKÉPEK

Budapest, 1957. december 20. Kistétényi Melinda a Zeneművészeti Főiskola nagy orgonáján készül a „Prágai tavasz 1958” elnevezésű orgonaversenyre.
(MTI Fotó: Zinner Erzsébet, Budapest, 1957. december 20.)

Kistétényi Melinda az otthonában.
(MTI Fotó: Pálfai Gábor, Budapest, 1965. április 15.)

Kistényi Melinda, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanára növendékei között.
(MTI Fotó: Molnár Edit, Budapest, 1980. május 13.)

Kistényi Melinda, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanára növendékei között.
(MTI Fotó: Molnár Edit, Budapest, 1980. május 13.)

Kincses Veronika és Kistényi Melinda - a kép forrása: Pinteres

V.

KISTÉTÉNYI MELINDA ORGONAHANGVERSENYE⁴

A Zeneművészeti Főiskola nagytermében rendezett orgonaestjén Kistétényi Melinda Johann Sebastian Bach műveit játszotta. Előadásában – mint valamilyen középponti erő – a zenélésre való közvetlen és spontán törekvés érvényesült. Ez határozta meg a művek szólamainak élettel telített mozgását, a dallamok és harmóniak dús színeit, a formák szervesen megmintázott kontúrajait, a tempók és dinamikai fokozatok sok gonddal történt megválasztását. A művészi játéknak ezek az elemei a legtöbb esetben magasrendű egységbe ötvöződtek, néha azonban egyik-másik közülük uralkodó szerephez jutott s a többi elemet a maga szolgálatára rendelte. Ilyenkor a művek tolmácsolása valamennyire eltért a barokk hagyományok mai elképzelésétől, s bár mindig szuggesztív maradt, de sajátosan egyéni jellegűvé változott. A sokféleképpen árnyalt színek gazdagsága jellemezte a Komm, Heiliger Geist és a Sei gegrüßet, Jesu gütig című korálfeldolgozások előadását, a tempóknak a szokásostól némiképpen eltérő megválasztása az e-moll és c-moll prelúdium és fuga (BWV 548 és 546) interpretálását. Kiváló orgonaművészünk előadói stílusának említett vonásai ezzel szemben tökéletes szintézisben egyesültek a Das alte Jahr vergangen ist és a Liebster Jesu című korálfeldolgozások, valamint a hatalmas méretű C-dúr tokkáta (BWV 564) pompás megszólaltatásában. Elismeréssel kell végül megemlékezni arról, hogy valamennyi műsorszám – sok esetben igen bonyolult – technikai problémát is imponáló biztonsággal oldódtak meg; a játék már ismertetett értékei mellett ez is jelentős mértékben járult hozzá a hangverseny nagy, sokáig emlékezetes sikeréhez.

Sz(ekeres) K(álmán)

VI.

---

⁴ Muzsika 1963/9.

HANG- ÉS FILMFELVÉTELEK

[VOLT EGYSZER EGY MELINDA...\(25:00\)](#)

Varnus Xavér emlékműsora a Zeneakadémia legendás professzoráról, Kistétényi Melindáról (1926-1999), akiről Kodály Zoltán mondta az ötvenes években:

„A Zeneakadémián csak kettőnek van füle: Kistétényi Melindának és a falaknak.”

A filmet archív anyagok felhasználásával Vargha Máté készítette, MTVA 2009)

[EMLÉK-TÖREDÉKEK KISTÉTÉNYI MELINDÁRÓL - BARÓTI ISTVÁN ÉS SZABÓ ALBERT \(30:35\)](#)

Varnus Xaver „Volt egyszer egy Melinda” című emlékműsorához forgatott, ám az adásból kimaradt riportrészletei Baróti István, az Esztergomi Bazilika karnagyának, és Szabó Albert, Kistétényi Melinda férjének közreműködésével.

[BWV. 572. Kistétényi Melinda játszik a sárospataki bazilika orgonáján \(5:48\)](#)

[Improvizáció az "Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga" dallamára. \(8:30\)](#)

[THE LEGENDARY ORGANIST MELINDA KISTÉTÉNYI IMPROVISE ON A NURSERY \(12:02\)](#)

[KARÁCSONYI IMPROVIZÁCIÓ - Kistétényi Melinda- Lantos István \(4:02\)](#)

[TELJES LEJÁTSZÁSI LISTA MEGTEKINTÉSE \(19 video\)](#)

© 2005 HUNGAROTON RECORDS LTD.

KISTÉNYI MELINDA ZENESZERZŐI ÉS SZÖVEGÍRÓI MUNKÁSSÁGA

a László Újfalusi

Sonata per trombone solo

I.

KISTÉNYI, Melinda
(1928–1999)

Maestoso, con sonore

f *mf* *poco accel...*

6 *ritard.* *f* *mf*

12 *f* *poco rit.* *f animato*

19 *mf* *p* *poco a poco cresc...*

24 **Tempo I**
f *molto rit.* *f*

29 *sub. p* *poco rit.* *mf animato* *mf* *f*

35 *mp* *poco a poco cresc.* *f*

40 *mf rall.* *mp animato* *mf*

45 *sub. p* *cresc.* *f* *sub. p* *poco cresc.*

Trio

fuvolára, oboára és fagottra - *for flute, oboe and bassoon*

Quieto KISTÉNYI, Melinda
(1926 - 1999)

Fl. *mp dolce*

Ob. *mp dolce*

Fg. *mp dolce*

KODÁLY ZOLTÁN

EPIGRAMMÁK

ÉNEKHANGRA

KISTÉNYI Melinda
szövegével

EDITIO MUSICA BUDAPEST
Universal Music Publishing Editio Musica Budapest Zeneműkiadó Rt.
E-mail: info.emb@music.com • Internet: www.unepmb.com
Z. 2969

Az Epigrammák kezdetben kilenc hangszeres mű volt és pedagógiai céllal készült, bár a pusztán pedagógiai daraboknál magasabb művészi értéket képvisel. Kistétényi Melinda szöveget írt a zenéhez, így ezek a művek énekelhetővé váltak. A különböző hangulatú darabokat az egyszerűség és a kedves, közvetlen hang jellemzi. (Hungaroton HCD 32556)

[Kodály Zoltán: Epigrammák - Koda.info](http://Koda.info)

EPIGRAMMÁK

ÉNEKHANGRA

KISTÉNYI Melinda szövegével

1. HAZASZERETET

Lento $\text{♩} = 60$ KODÁLY Zoltán
(1882-1967)

Te szép - sé - ges, te drá - ga bú - za - ter - mő a - nya - föld,
szí - ved - re már any - nyí hős - nek for - ró vé - ra hul - lott,
hány - szor vol - tál csa - ta - tér, gyá - szos te - me - től De min - den
vé - get ér a szörnyő harc mól - tán, smost el - től - ti a szí - ve - met egy
nagy, bol - dog ér - zés a dús ter - mő - föld lát - tán.

2. NYÁR ELÉ

$\text{♩} = 69$

A tél már to - va - tűnt, az il - lat o - da - kűnt len - ge - ti lág - y ü - de csókkal
a fá - kat, de fel - hő ka - va - rog és bő - szült vi - ha - rok
már té - pik a gyön - ge rü - gye - ző á - ga - kat.

© 1964 by Universal Music Publishing Editio Musica Budapest for Albania, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, China, the Commonwealth of Independent States, Croatia, Czech Republic, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Macedonia, Mongolia, Poland, Romania, Serbia and Montenegro, Slovak Republic, Slovenia
The other countries of the world: © Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd., London

Z. 2969

P

Most min-den mo-so-lyog, mert új-ra ki-ra-gyog ál-dott nap-su-ga-runk a

P

tar-ka vi-rá-gos ré-ten; Nézd a szi-vár-vány ő-si esz-da-í-vét

string.

fenn az é-gen! Há-la a fénynek, zengjen az é-nek é-gen és föl-dön,

a tempo

p

ten-ge-ren-át: Új-ra-gyo-gás-sal, tisz-ta friss-da-lo-lás-sal,

dim.

pp

szép-sé-ges Nyár, úgy vá-runk rád.

3. BÁNAT

♩=63

P

Sár-ga lom-bok hul-la-nak, ha sír az ő-szi szél,

cresc.

bol-dog-sé-gunk to-va-tű-nik, gyor-san vé-get-ér... Ré-gi bá-nat

f

szür-ke fáty-la be-bo-rít-ja szí-ve-met, úgy om-lik könnyem ár-ja,

p

f

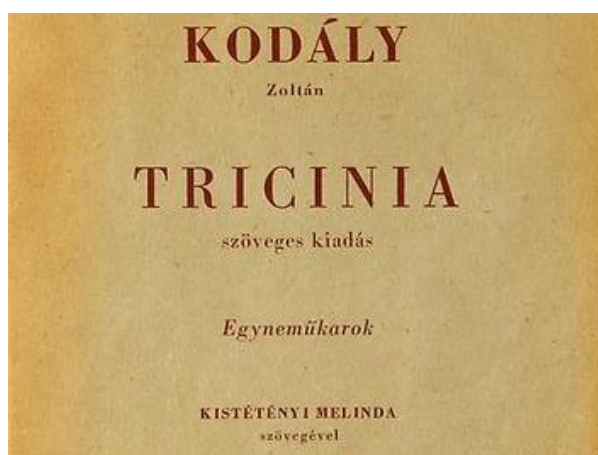
két or-cá-mon le-pe-reg. A lel-kem gyöt-ri ez a fáj-da-

dim.

pp

lom, de sen-ki meg nem hall-ja bús da-lom.

(EMB Zeneműkiadó)

© 2012 HUNGAROTON RECORDS LTD.

[TELJES LEJÁTSZÁSI LISTA MEGTEKINTÉSE](#) (200 video)

© 2012 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Kodály Zoltán-Kistényi Melinda: Tricinia (3. CD, 28-50)

A linkek a Kodály Complet Edition sorrendjét követik (első szám), míg a második szám a szerző által megállapított sorrendet jelöli:

28. 01. Énekeljünk! / Let's Sing! (0:32)
Tricinia: Énekeljünk! / Let's Sing! (01.)

29. 15. Egy tavirózsához / To a Water-Lily (0:50)
Tricinia: Egy tavirózsához / To a Water-Lily (15.)

30. 21. Vívódás / Struggle (1:57)
Tricinia: Vívódás / Struggle (21.)

31. 02. A zergék / The Chamois (0:41)
Tricinia: A zergék / The Chamois (02.)

32. 18. Zöld homályban / In Green Shade (1:04)
Tricinia: Zöld homályban / In Green Shade (18.)

33. 26. Sóhaj / Sigh (0:39)
Tricinia: Sóhaj / Sigh (26.)

34. 27. Ódon vár / Old Castle (1:19)
Tricinia: Ódon vár / Old Castle (27.)

35. 04. Derús táj (Napfény csillan) / Bright Landscape (0:42)
Tricinia: Derús táj (Napfény csillan...) / Bright Landscape (04.)

36. 05. Esti szellő (Kél a langyos esti szellő) / Evening Breeze (2:50)
Tricinia: Esti szellő (Kél a langyos esti szellő...) / Evening Breeze (05.)

37. 25/b Hintán / On the Swing (0:36)
Tricinia: Hintán / On the Swing (25.b)

38. 22. Egy tölgyfához / To an Oak (1:33)
Tricinia: Egy tölgyfához / To an Oak (22.)

39. 10. Badacsonnyal szemközt / Opposite Badacsony Hill (1:12)
Tricinia: Badacsonnyal szemközt / Opposite Badacsony Hill (10.)

40. 20. Bordal / Drinking Song (0:54)
Tricinia: Bordal / Drinking Song (20.)

41. 25/a Pitypang / Dandelion (0:35)
Tricinia: Pitypang / Dandelion (25.a)

42. 06. őszi dal / Autumn Song (2:21)
Tricinia: Őszi dal / Autumn Song (06.)

43. 19. Epigramma / Epigram (1:28)
Tricinia: Epigramma / Epigram (19.)

44. 07. Téli mese (Hóbuckák közt) / Winter's Tale (1:19)
Tricinia: Téli mese (Hóbuckák közt...) / Winter's Tale (07.)

45. 17. Hajnal a tenger partján / Dawn at the Seashore (0:58)
Tricinia: Hajnal a tenger partján / Dawn at the Seashore (17.)

46. 26. Búcsú (Búcsúzzunk már...) / Farewell (1:34)
Tricinia: Búcsú (Búcsúzzunk már ...) / Farewell (26.)

47. 13. In Memoriam 1686 / In Memoriam 1686 (0:31)
Tricinia: In memoriam 1686 (13.)

48. 08. Kakukkos óra / Cuckoo Clock (0:58)
Tricinia: Kakukkos óra / Cuckoo Clock (08.)

49. 12. Áhítat / Devotion (1:22)
Tricinia: Áhítat / Devotion (12.)

50. 23. Száll a sas / The Eagle is Soaring (1:22)
Tricinia: Száll a sas / The Eagle is Soaring (23.)

51. 09. Veronai táj / Verona Landscape (1:22)
Tricinia: Veronai táj / Verona Landscape (09.)

52. 24. Pálmák alján / Under the Palm Trees (2:16)
Tricinia: Pálmák alján / Under the Palm Trees (24.)

53. 03. Alkony / Dusk (0:38)
Tricinia: Alkony / Dusk (03.)

54. 11. Hűvös fény / Cool Light (1:56)
Tricinia: Hűvös fény / Cool Light (11.)

55. 14. Tündérfátyol / Gossamer (Fairy's Veil) (0:51)
Tricinia: Tündérfátyol / Gossamer (Fairy's Veil) (14.)

56. 28. Április / April (1:05)
Tricinia: Április / April (28.)

57. 29. Béke / Peace (1:08)
Tricinia: Béke / Peace (29.)

VÁLOGATÁS KODÁLY ZOLTÁN-KISTÉTÉNYI MELINDA TRICINIUMAINAK KOTTÁIBÓL

KAKUKKOS ÓRA

(A Triciniából – from Tricinia)

Kistétényi Melinda

KODÁLY Zoltán
(1882–1967)

I

II

III

5

9

© Copyright 1963 by Editio Musica Budapest. Copyright assigned 1964 to Boosey & Hawkes for the world excluding Albania, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, China, the Commonwealth of Independent States, Croatia, Czech Republic, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Macedonia, Mongolia, Poland, Romania, Serbia and Montenegro, Slovak Republic and Slovenia
Hungarian text © 1959 by Editio Musica Budapest
Printed in Hungary

Z. 14 791

ÁPRILIS

(A Triciniából – from Tricinia)

Kistétényi Melinda

KODÁLY Zoltán
(1882-1967)

Allegro

I Künn a ré-ten, len-gő szél-ben vil-lás-far-kú fecs-ke-pár

II

III

dim.
száll...

Künn a rét fe-lett, hol a szél le-beg, vígan ott száll egy kis

3 Künn a rét fe-lett, hol a szél le-beg, vígan ott száll

dim.
ragyog a nap, Haj!

fecske-pár. Ápri-lis van, napsugárban minden ujjong, a-mi csak

6 egy kis fecskepár. a-mi csak

© Copyright 1963 by Editio Musica Budapest. Copyright assigned 1964 to Boosey & Hawkes for the world excluding Albania, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, China, the Commonwealth of Independent States, Croatia, Czech Republic, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Macedonia, Mongolia, Poland, Romania, Serbia and Montenegro, Slovak Republic and Slovenia
Hungarian text © 1959 by Editio Musica Budapest
Printed in Hungary

Z. 14 795

dim.

Lám, —

— egy perc, s a hegyen jár, most csőstől dől az égből lecsu-rogva völgyre, dombra,

20 — már itt a zá - - - - - por,

f *f* *p*

p

dim. *p* *dim.*

egyre jobban csende-sül-ve, sze-li-dül-ve, hal-kan az e - ső, Hm —

23 Hm —

p dim.

pp

itt a vé-ge, fuss el vé-le, lásd, a Nap is ki-sü-tött már.

26

pp

ÓDON VÁR

(A Triciniából – from Tricinia)

Kistétényi Melinda

KODÁLY Zoltán
(1882–1967)

I

II

III

4

7

© Copyright 1963 by Editio Musica Budapest. Copyright assigned 1964 to Boosey & Hawkes for the world excluding Albania, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, China, the Commonwealth of Independent States, Croatia, Czech Republic, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Macedonia, Mongolia, Poland, Romania, Serbia and Montenegro, Slovak Republic and Slovenia
Hungarian text © 1959 by Editio Musica Budapest
Printed in Hungary

Z. 14 794

BÉKE

(A Triciniából – from Tricinia)

KODÁLY Zoltán
(1882-1967)

Legato Kistétényi Melinda

I É - ji tisz - ta csönd - ben

II É - - - ji tisz - ta csönd - ben

III É - - - - ji tisz - ta csönd - ben

mill - jó csil - lag né - mán rez - zen, bár - sony - é - gen

mill - jó csil - lag né - mán rez - zen, bár - sony - é - gen

5 mill - jó csil - lag né - mán rez - zen, bár - sony - é - gen

bű - vös ég - szer szin - te láng - - - ra lob - ban

bű - vös ég - szer szin - te láng - gal ég, ———

11 bű - vös ég - szer szin - te láng - gal ég, ———

© Copyright 1963 by Editio Musica Budapest. Copyright assigned 1964 to Boosey & Hawkes for the world excluding Albania, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, China, the Commonwealth of Independent States, Croatia, Czech Republic, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Macedonia, Mongolia, Poland, Romania, Serbia and Montenegro, Slovak Republic and Slovenia
Hungarian text © 1959 by Editio Musica Budapest
Printed in Hungary

Z. 14 796

EGY TÖLGYFÁHOZ

(A Triciniából – from Tricinia)

Kistétényi Melinda

KODÁLY Zoltán
(1882-1967)

I *p* *fa* Tölgy - fa! Lom - bod

II *p* *d* *(l)ri* Ár - nyas tölgy, Szép lom - bos fa,

III *p* *s* *(s)!* Ár - nyas tölgy - fa,

f né - künk mennyi ár - nyat, mennyi

f Né - künk ár - nyad

5 *f* hús lom - bod é - des

(l)m hú - vős enyhet ád, hány

eny - het ád, *(f)d* meny - nyi har - cot

9 *(d)s* eny - het ád, Meny -

© Copyright 1963 by Editio Musica Budapest. Copyright assigned 1964 to Boosey & Hawkes for the world excluding Albania, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, China, the Commonwealth of Independent States, Croatia, Czech Republic, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Macedonia, Mongolia, Poland, Romania, Serbia and Montenegro, Slovak Republic and Slovenia
Hungarian text © 1959 by Editio Musica Budapest
Printed in Hungary

Z. 14 793

IN MEMORIAM 1686

(Buda felszabadulásának emlékére)

(A Triciniából – from Tricinia)

Kistétényi Melinda

KODÁLY Zoltán
(1882–1967)

Alla Marcia

I Züg-va züg a gyöz-tes for-ró dal-lam,
II Züg-va züg a dal-lam,
III Zügva züg a for-ró, gyöztes dallam-

Vé-get-ért a hosz-szú harc; most
i-me vé-get-ért a szörnyű, vé-res ost-rom,
5 ár, mert vé-get-ért a hosz-szú, szörnyű, vé-res

fé-nyes har-so-ná-kon leng a könny-nyű zász-ló,
fé-nyes har-so-ná-kon sely-met bont a
9 ost-rom, sely-mes zász-ló leng

© Copyright 1963 by Editio Musica Budapest. Copyright assigned 1964 to Boosey & Hawkes for the world excluding Albania, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, China, the Commonwealth of Independent States, Croatia, Czech Republic, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Macedonia, Mongolia, Poland, Romania, Serbia and Montenegro, Slovak Republic and Slovenia
Hungarian text © 1959 by Editio Musica Budapest
Printed in Hungary

Z. 14 792